

УДК 311.17

JEL Classification: C18, L83

DOI: 10.31767/nasoa.1-2026.01

С. І. ЛИХОЛЕТ,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана,
e-mail: lykhollet@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1480-8812>

Міжнародні стандарти статистичного забезпечення управління туристично-готельним комплексом

У статті розглянуто міжнародні стандарти статистичного забезпечення управління туристично-готельним комплексом (ТГК) як методологічну основу формування та реалізації управлінських рішень у сфері туризму і гостинності. Обґрунтовано, що в умовах ускладнення структури ТГК, зростання ролі сталого розвитку та цифрової трансформації економіки традиційні підходи до статистичного обліку й звітності не забезпечують належної інформаційно-аналітичної підтримки процесів управління ТГК. Показано, що статистика ТГК поступово перетворюється з інструменту фіксації результатів діяльності на активний елемент управлінського контуру, орієнтований на підтримку стратегічного планування, моніторинг ефективності та оцінювання наслідків управлінських рішень.

Проаналізовано еволюцію міжнародних підходів до статистичного вимірювання розвитку туризму – від класичних економічних інструментів, зокрема туристичного супутникового рахунку, до інтегрованих рамок оцінювання економічних, соціальних та екологічних аспектів, зокрема «Статистичні рамки для вимірювання сталого розвитку туризму» (SF-MST). Акцентовано увагу на управлінській логіці застосування міжнародних стандартів статистики туризму, які забезпечують узгодженість і порівнянність даних, формують інформаційну базу для багаторівневого управління та сприяють підвищенню якості управлінських рішень на макро- та мезорівні. Визначено роль інформаційно-аналітичного забезпечення як елемента, що інтегрує статистичні дані, аналітичні інструменти та управлінські механізми.

Окрему увагу приділено впливу цифровізації та використання великих даних на трансформацію системи статистичного забезпечення управління ТГК. Зроблено висновок, що впровадження та адаптація міжнародних стандартів статистичного забезпечення створює передумови для переходу

від фрагментарного обліку до системного управління розвитком ТГК, орієнтованого на досягнення економічної ефективності та цілей сталого розвитку.

Ключові слова: туристично-готельний комплекс, статистичне забезпечення, міжнародні стандарти, управління, сталий розвиток, інформаційно-аналітичне забезпечення.

S. I. LYKHOLET,
PhD in Economics, Associate Professor,
Department of international economics,
Kyiv National Economics University named after Vadym Hetman,
e-mail: lykholet@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1480-8812>

International Standards of Statistical Support for the Management of the Tourism and Hospitality Sector

The article examines international standards of statistical support for the management of the tourism and hospitality sector as a methodological foundation for the formulation and implementation of managerial decisions in the sector. It is substantiated that under conditions of increasing structural complexity of the tourism and hotel business, growing sustainability requirements, and ongoing digital transformation, traditional approaches to statistical accounting and reporting are no longer sufficient to provide effective managerial support. In this context, statistics of the tourism and hospitality sector are increasingly transformed from a tool of descriptive accounting into an active component of the management framework, oriented toward strategic planning, performance monitoring, and evaluation of management outcomes.

The evolution of international approaches to statistical measurement of tourism is analyzed, ranging from classical economic tools, particularly the Tourism Satellite Account, to integrated frameworks that incorporate economic, social, and environmental dimensions, most notably the Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism (SF-MST). Special attention is paid to the managerial logic underlying the application of international tourism statistics standards, which ensure data consistency and comparability, form a reliable information base for multi-level governance, and enhance the quality of managerial decision-making at macro- and meso-level.

The role of information and analytical support is identified as a key integrating element linking statistical data, analytical tools, and management mechanisms within the tourism and hospitality sector. Particular emphasis is placed on the impact of digitalization and use of big data on the transformation of statistical support systems for management. These processes expand the analytical capacity of tourism statistics while simultaneously raising methodological and institutional challenges related to data integration and governance.

It is concluded that the implementation and adaptation of international standards of statistical support create the prerequisites for a transition from

fragmented statistical accounting to a systemic management-oriented approach to the development of the tourism and hospitality sector. Such a transition strengthens the managerial role of statistics and contributes to achieving both economic efficiency and sustainable development objectives.

Keywords: *tourism and hospitality sector, statistical support, international standards, management, sustainable development, information and analytical support.*

Постановка проблеми. Туристично-готельний комплекс (ТГК) у сучасних умовах розвитку економіки постає як складна багатовимірна соціально-економічна система, ефективне функціонування якої потребує наявності якісного статистичного та інформаційно-аналітичного забезпечення. Посилення глобальної конкуренції, цифровізація бізнес-процесів, зростання вимог до сталого розвитку та інтеграція туризму в систему національного та регіонального управління зумовлюють необхідність переосмислення ролі статистики в ухваленні управлінських рішень у сфері туризму і гостинності [1, 2].

Водночас у практиці управління ТГК зберігається низка системних проблем, пов'язаних із фрагментарністю статистичної інформації, обмеженою узгодженістю показників та домінуванням облікової функції статистики над її управлінською складовою. Традиційні підходи до статистичного вимірювання туризму, орієнтовані переважно на оцінювання економічних результатів діяльності, не забезпечують комплексного відображення соціальних, інституційних та екологічних аспектів розвитку ТГК, що знижує аналітичну цінність статистичних даних для управління [3, 4].

На міжнародному рівні усвідомлення зазначених обмежень зумовило розвиток і впровадження нових стандартів статистичного забезпечення туризму, спрямованих на підвищення порівнянності даних, інтеграцію різнорідних показників та посилення управлінської функції статистики. Поряд із туристичним супутниковим рахунком як класичним інструментом економічного вимірювання сформовано інтегровані рамки для вимірювання сталого розвитку туризму (Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism, SF-MST) [5], які створюють передумови для переходу від вузькооблікового підходу до системного управління розвитком ТГК [3, 4].

Водночас трансформація статистичного забезпечення управління ТГК ускладнюється внаслідок впливу цифровізації та поширення альтернативних джерел даних, зокрема великих даних і цифрових платформ, які активно використовуються у прогнозуванні та управлінні туристичними потоками, але не завжди інтегровані в офіційні статистичні системи [6, 7]. Це актуалізує проблему методологічного узгодження традиційних статистичних стандартів і сучасних цифрових підходів до аналізу туристично-готельного бізнесу.

Для України та європейських країн зазначена проблематика має особливе значення з огляду на потребу формування ефективних управлінських рішень у сфері туризму, підвищення конкурентоспроможності

ТГК та адаптації національних систем статистики до міжнародних стандартів [2, 8, 9]. Це зумовлює необхідність наукового аналізу міжнародних стандартів статистичного забезпечення управління ТГК з позицій їхньої управлінської логіки та практичної придатності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика статистичного забезпечення управління ТГК у сучасній науковій літературі розвивається у кількох взаємопов'язаних напрямках: 1) формування й критична оцінка міжнародних рамок вимірювання сталості туризму; 2) розширення системи індикаторів конкурентоспроможності та результативності дестинацій; 3) цифровізація, великі дані та інструменти прогнозування в туризмі й гостинності; 4) методологія інформаційно-аналітичного забезпечення управління та прикладні засади організації статистичної підтримки управлінських рішень.

Найбільш концептуально важливим блоком сучасних досліджень є розвиток міжнародних стандартів статистики сталого туризму. У редакційній версії SF-MST (UN Tourism) представлено інтегрований підхід до вимірювання туризму, що поєднує економічні, соціальні та екологічні компоненти, орієнтуючи статистичну систему на потреби управління та оцінювання політики [5]. Водночас у науковій дискусії наголошується, що впровадження SF-MST не є механічним розширенням переліку показників, а потребує переосмислення логіки вимірювання та управлінського використання статистичної інформації; зокрема, Л. Дваєр вказує на методологічні ризики та потенційні обмеження застосування SF-MST у порівняльному вимірі й у практиці ухвалення рішень [3]. Отже, у сучасних публікаціях міжнародні рамки розглядаються як інструмент управлінського контуру, а не лише як стандартизований формат статистичного обліку [3, 5].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із проблемою формування системи індикаторів, здатної підтримувати управлінські рішення щодо конкурентоспроможності туристичних дестинацій. X. Font та співавтори на підставі аналізу інформації з European Tourism Indicator System дійшли висновку, що індикатори сталого розвитку можуть впливати на конкурентоспроможність, якщо вони методологічно узгоджені та інституційно вбудовані у практику управління дестинаціями [4]. Це зміщує фокус досліджень від простого вимірювання показників до аналізу шляхів їх перетворення на управлінські рішення [4].

Значний масив сучасних публікацій присвячено цифровій трансформації туризму й гостинності, у межах якої статистичне забезпечення управління все частіше доповнюється даними цифрових платформ і методами великих даних. Wu, Zhong і Song систематизують літературу щодо прогнозування в туризмі та гостинності із застосуванням великих даних, підкреслюючи як розширення аналітичних можливостей, так і методологічні проблеми якості, порівняльності та відтворюваності результатів [6]. У суміжній площині Buhalis, O'Connor і Leung розглядають концепцію smart hospitality як перехід до мережеских бізнес-екосистем, де дані стають критичним ресурсом гнучкого управління й адаптивних рішень, що підвищує вимоги до інтеграції статистичної та цифрової аналітики [7]. Отже, в останніх

дослідженнях посилено тезу про необхідність узгодження офіційних статистичних стандартів з інструментами цифрової аналітики для забезпечення управлінської спроможності системи статистичної підтримки ТГК [6, 7].

Методологічні засади інформаційно-аналітичного забезпечення управління, зокрема в контексті прикладної статистики, представлені у працях В. Б. Захожая та колективній монографії А. В. Головача, В. Б. Захожая, І. Г. Манцурова та Н. А. Головач. Автори розглядають статистичну інформацію як елемент управлінського циклу, що забезпечує підготовку, обґрунтування та контроль управлінських рішень, а також визначають вимоги до організації інформаційних потоків і аналітичної інтерпретації даних [2, 8]. З позицій методології наукового дослідження важливим є підхід до коректної побудови дослідницької логіки та верифікації висновків, представлений у роботі J. F. Naig та ін., що задає універсальні стандарти методичного обґрунтування в економічних і управлінських дослідженнях [10]. Концептуальна база управління туризмом як об'єктом менеджменту систематизована у підручнику S. J. Page, який пропонує метод ув'язки статистичних вимірів з управлінськими цілями й інструментами політики розвитку [1].

Водночас аналіз останніх публікацій вказує на наявність методологічного розриву між розвитком міжнародних стандартів статистики туризму та практичною моделлю статистичного забезпечення управління ТГК як системи ухвалення рішень. З одного боку, сучасні рамки (SF-MST) і системи індикаторів (ETIS) формують потужний стандартизований інструментарій [4, 5], з іншого – цифровізація і великі дані підвищують вимоги до інтеграції даних, їх інтерпретації та інституційного вбудовування в управлінський цикл [6, 7]. За цих умов актуалізується потреба в узгодженій концептуальній моделі, яка поєднує міжнародні стандарти статистики, інформаційно-аналітичне забезпечення та управлінську логіку розвитку ТГК [2, 3, 10].

Метою статті є наукове обґрунтування ролі міжнародних стандартів статистичного забезпечення у формуванні ефективної системи управління туристично-готельним комплексом в умовах ускладнення його соціально-економічної структури, цифрової трансформації та посилення вимог до сталого розвитку.

Досягнення поставленої мети передбачає систематизацію сучасних міжнародних підходів до статистичного вимірювання туризму та аналіз їхньої управлінської логіки з позицій підтримки стратегічного планування й ухвалення управлінських рішень.

У межах дослідження статистика розглядається не лише як інструмент обліку результатів діяльності ТГК, а й як ключовий елемент інформаційно-аналітичного контуру управління, що забезпечує узгодженість, аналітичну інтерпретацію та практичну придатність даних для управління на макро- та мезорівні. Визначено можливості та обмеження інтеграції міжнародних статистичних стандартів із сучасними цифровими інструментами аналізу, включно з використанням великих даних і концепцій smart hospitality, що

набувають поширення у практиці управління туристично-готельним бізнесом. Сформовано концептуальне підґрунтя для переходу від фрагментарного статистичного обліку до системного статистичного забезпечення управління ТГК, орієнтованого на підвищення якості управлінських рішень, конкурентоспроможності та досягнення цілей сталого розвитку в національному та європейському контексті.

Виклад основного матеріалу. Управління ТГК у сучасних умовах дедалі більше залежить від якості статистичного та інформаційно-аналітичного забезпечення, яке формує основу для ухвалення стратегічних і тактичних управлінських рішень. Туризм і готельний бізнес характеризуються високим рівнем міжгалузевих зв'язків, просторовою диференціацією та чутливістю до зовнішніх шоків, що зумовлює потребу в статистичних системах, здатних забезпечити комплексне та порівнянне відображення результатів і наслідків їх розвитку [1, 9].

Класичні підходи до статистичного вимірювання ТГК історично формувалися навколо оцінювання економічних результатів діяльності, насамперед через показники виробництва, зайнятості та доданої вартості. Такий підхід забезпечив інтеграцію туризму в систему національних рахунків і створив передумови для аналізу його внеску в економіку, однак водночас обмежив управлінський потенціал статистики через недостатній облік соціальних та екологічних аспектів розвитку [3, 9]. Унаслідок цього статистичні дані часто використовують як інструмент звітності, а не як повноцінний елемент управлінського циклу.

Сучасний етап розвитку міжнародних стандартів статистики туризму пов'язаний із переходом до інтегрованих рамок вимірювання сталого розвитку. Центральне місце в цьому процесі посідає SF-MST, який пропонує узгоджену систему показників для комплексного аналізу економічних, соціальних та екологічних наслідків розвитку ТГК [5]. Управлінська цінність SF-MST полягає у можливості поєднання статистичного вимірювання з цілями стратегічного планування та оцінювання результативності політики розвитку туризму. Але ефективність застосування SF-MST залежить від здатності національних статистичних систем адаптувати його до інституційних і управлінських особливостей конкретних країн [3].

Доповненням до міжнародних рамок сталості є системи індикаторів для оцінювання конкурентоспроможності туристичних дестинацій, зокрема European Tourism Indicator System, що включає індикатори сталого розвитку, які можуть бути ефективним інструментом управління лише за умови їх інтеграції у практику ухвалення рішень і використання в процесах стратегічного менеджменту [4]. Це підкреслює необхідність розгляду статистичних показників не ізольовано, а як складової ширшої інформаційно-аналітичної системи управління ТГК.

Важливим чинником трансформації статистичного забезпечення управління ТГК є цифровізація та поширення альтернативних джерел даних. Використання великих даних у прогнозуванні туристичних потоків і попиту на готельні послуги значно розширює аналітичні можливості управління, проте водночас створює методологічні проблеми якості, порівнянності та

інтерпретації таких даних у межах офіційної статистики [6]. Одним зі шляхів вирішення цих проблем є перехід до мережевих бізнес-екосистем, де статистична та цифрова аналітика мають бути інтегровані в єдиний управлінський контур [7].

З позицій прикладної статистики та управління ключовою умовою ефективного використання міжнародних стандартів є наявність розвинутого інформаційно-аналітичного забезпечення. У працях, присвячених методології інформаційно-аналітичного забезпечення управління, статистика розглядається як інструмент підготовки, обґрунтування та контролю управлінських рішень, що передбачає не лише збирання даних, а й їх аналітичне оброблення та інтерпретацію [2, 8]. Відповідно, міжнародні стандарти статистики туризму слід розглядати як методологічну основу формування управлінських рішень, а не як самодостатній результат статистичної діяльності.

Загалом, міжнародні стандарти статистичного забезпечення управління ТГК формують передумови для переходу від фрагментарного обліку до системного управління розвитком туризму і гостинності. Їх застосування підвищує аналітичну спроможність статистики, забезпечує узгодженість даних та інтеграцію статистичної інформації в процеси стратегічного і тактичного управління на макро- та мезорівні [1, 3, 5]. Для України та європейських країн це створює можливості для підвищення якості управлінських рішень, конкурентоспроможності ТГК та досягнення цілей сталого розвитку за умови належної інституційної адаптації міжнародних стандартів [1, 8, 9].

Висновки. Міжнародні стандарти статистичного забезпечення відіграють ключову роль у формуванні сучасної системи управління ТГК, оскільки забезпечують методологічну узгодженість, порівнянність і аналітичну придатність статистичної інформації для ухвалення управлінських рішень. В умовах ускладнення структури ТГК та зростання вимог до сталого розвитку статистика перестає виконувати лише облікову функцію і перетворюється на активний елемент управлінського контуру.

Перехід від традиційних економічних підходів до інтегрованих рамок вимірювання розвитку туризму створює передумови для комплексного врахування економічних, соціальних та екологічних аспектів ТГК. Але ефективність застосування таких стандартів безпосередньо залежить від рівня їх інституційної адаптації та включення у практику стратегічного і тактичного управління, а не обмежується формальним розширенням системи показників.

Сучасні процеси цифровізації та використання великих даних істотно розширюють аналітичні можливості управління ТГК, зокрема у прогнозуванні та оперативному реагуванні на зміни попиту. Водночас інтеграція цифрових джерел даних у систему офіційної статистики супроводжується методологічними проблемами, пов'язаними з якістю, порівнянністю та управлінською інтерпретацією інформації, що потребує узгодження з міжнародними статистичними стандартами.

Інформаційно-аналітичне забезпечення є критично важливою ланкою між статистичними даними та управлінськими рішеннями у ТГК. Міжнародні

стандарти статистики туризму слід розглядати як методологічну основу формування цього забезпечення, що дає змогу інтегрувати статистичні показники в управлінський цикл – від планування і моніторингу до оцінювання результативності політики і управлінських заходів.

Отже, впровадження та адаптація міжнародних стандартів статистичного забезпечення управління ТГК є необхідною умовою підвищення якості управлінських рішень, конкурентоспроможності ТГК та досягнення цілей сталого розвитку як у національному, так і в європейському контексті. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення практичних моделей інтеграції міжнародних стандартів статистики з цифровими інструментами управління розвитком ТГК.

Надійшла 29.01.2026

Прорецензована 20.02.2026

Підписана до друку 17.03.2026

Оприлюднена 31.03.2026

Список використаних джерел

1. Page S. J. *Tourism Management: textbook*. 6th ed. London: Routledge, 2019. 493 p.
2. Головач А. В., Захожай В. Б., Мансуров І. Г., Головач Н. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту (методологія і практика прикладної статистики). Київ: КНЕУ, 2010. 260 с.
3. Dwyer L. Measuring the sustainability of tourism (SF-MST): New wine in an old bottle? *Sustainability*. 2024. Vol. 16. No. 14. Article 5867. DOI: 10.3390/su16145867
4. Font X., Torres-Delgado A., Crabolu G., Palomo Martinez J., Kantanbacher J., Miller G. The impact of sustainable tourism indicators on destination competitiveness: the European Tourism Indicator System. *Journal of Sustainable Tourism*. 2023. Vol. 31. No. 7. P. 1608–1630. DOI: 10.1080/09669582.2021.1910281
5. UN Tourism. Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism (SF-MST): Pre-edit version. Madrid: UN Tourism, 2025. 182 p. URL: https://pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2025-06/SF-MST_Pre_edit_VER_updated_01.pdf
6. Wu D. C., Zhong S., Song H. Tourism and hospitality forecasting with big data: A systematic review of the literature. *Journal of Hospitality & Tourism Research*. 2024. Vol. 49. No. 3. DOI: 10.1177/10963480231223151
7. Buhalis D., O'Connor P., Leung R. Smart hospitality: From smart cities and smart tourism towards agile business ecosystems in networked destinations. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. 2023. Vol. 35. No. 2. DOI: 10.1108/IJCHM-04-2022-0497
8. Захожай, В. Б. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління правоохоронною та соціально-економічною діяльністю (на засадах методології та практики прикладної статистики). *Статистика України*. 2023. № 1 (100). С. 86–91. DOI: 10.31767/su.1(100)2023.01.08
9. Eurostat. Tourism statistics: economic impact indicators. 2023. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics
10. Hair J. F. Jr., Wolfinbarger M., Money A. H., Samouel P., Page M. J. *Essentials of Business Research Methods*. 2nd ed. New York: Routledge, 2015. 496 p. DOI: 10.4324/9781315704562

References

1. Page, S. J. (2019). *Tourism Management*. 6th ed. London: Routledge.
2. Holovach, A. V., Zakhovzhai, V. B., Mantsurov, I. H., & Holovach, N. A. (2010). *Informatsiino-analytychne zabezpechennia derzhavnoho finansovoho menedzhmentu*

-
- (*metodolohiia i praktyka prykladnoi statystyky*) [*Information and analytical support of public financial management (methodology and practice of applied statistics)*]. Kyiv: National Economic University [in Ukrainian].
3. Dwyer, L. (2024). Measuring the sustainability of tourism (SF-MST): New wine in an old bottle? *Sustainability*, 16 (14), 5867. DOI: 10.3390/su16145867
 4. Font, X., Torres-Delgado, A., Crabolu, G., Palomo Martinez, J., Kantanbacher, J., & Miller, G. (2023). The impact of sustainable tourism indicators on destination competitiveness: the European Tourism Indicator System. *Journal of Sustainable Tourism*, 31 (7), 1608–1630. DOI: 10.1080/09669582.2021.1910281
 5. UN Tourism (2025). Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism (SF-MST): Pre-edit version. Madrid: UN Tourism. Retrieved from https://pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2025-06/SF-MST_Pre_edit_VER_updated_01.pdf
 6. Wu, D. C., Zhong, S., & Song, H. (2024). Tourism and hospitality forecasting with big data: A systematic review of the literature. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 49 (3), DOI: 10.1177/10963480231223151
 7. Buhalis, D., O'Connor, P., & Leung, R. (2023). Smart hospitality: From smart cities and smart tourism towards agile business ecosystems in networked destinations. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 35 (2). DOI: 10.1108/IJCHM-04-2022-0497
 8. Zakhochai, V. B. (2023) *Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia pravookhoronnoiu ta sotsialno-ekonomichnoiu diialnistiu (na zasadakh metodolohii ta praktyky prykladnoi statystyky)* [Information and analytical support for managing law enforcement and socio-economic activities (based on the methodology and practice of applied statistics)]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1 (100), 86–91. DOI: 10.31767/su.1(100)2023.01.08 [in Ukrainian].
 9. Eurostat (2023). Tourism statistics: economic impact indicators. Luxembourg: Eurostat. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics
 10. Hair, J. F., Jr., Wolfinbarger, M., Money, A. H., Samouel, P., & Page, M. J. (2015). *Essentials of Business Research Methods*. New York: Routledge. DOI: 10.4324/9781315704562

Цитування:

Лихолет С. І. Міжнародні стандарти статистичного забезпечення управління туристично-готельним комплексом. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2026. № 1. С. 5 – 13. DOI: 10.31767/nasoa.1-2026.01

Link to the article:

Lykholiet, S. I. (2026) Mizhnarodni standarty statystychnoho zabezpechennia upravlinnia turystychno-hotelnym kompleksom [International Standards of Statistical Support for the Management of the Tourism and Hospitality Sector]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*. 1. 5 – 13. DOI: 10.31767/nasoa.1-2026.01 [in Ukrainian].